

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.826/2016/4.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: . Molnár Gábor Miklós a tanács elnöke, Dr. Feleky István előadó bíró, Dr. Tóth Györgyi bíró

Az eljárás helye:

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2016. október 13.

Az ügy tárgya: közúti veszélyeztetés büntette és más
bűncselekmény

Terhelt(ek): ... terhelt

Első fok: Pesti Központi Kerületi Bíróság 5.B.VI-VII.33.139/2014/28. ítélet, 2015. október 28. tárgyalás

Másodfok: fővárosi Törvényszék 26.Bf.VI-VII.13032/2015/5. ítélet, 2016. április 15. nyilvános ülés

Harmadfok: -

Az indítvány előterjesztője: terhelt védője

Az indítvány iránya: hatályon kívül helyezésre

Rendelkező rész

A Kúria a közúti veszélyeztetés büntette és más bűncselekmény miatt ... ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálván a Pesti Központi Kerületi Bíróság 5.B.VI-VII.33.139/2014/28. számú ítéletét és a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 26.Bf.VI-VII.13032/2015/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

- [1] **I.** A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2015. október 28. napján tartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett 5.B.VI-VII.33.139/2014/28. számú ítéletével ... terheltet bűnösnek mondta ki közúti veszélyeztetés büntetésében [2012. évi C. törvény (Btk.) 234. § (1) bekezdés] és garázdaság vétségében [Btk. 339. § (1) bekezdés].
- [2] Ezért öt - halmazati büntetésül - 200 napi tétel, napi tételenként 100 (helyesen: 1.000) forint, összesen 200.000 (kétszázezer) forint pénzbüntetésre és 6 hónap közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte. Rendelkezett továbbá részletfizetésről, a járművezetéstől eltiltás tartamába történő beszámításról és a bűnügyi költségről.
- [3] A kétirányú fellebbezések alapján másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 2016. április 15. napján tartott nyilvános ülésen meghozott és kihirdetett 26.Bf.VI-VII.13032/2015/5. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta:
- a terheltet pénzbüntetés helyett 8 hónap - végrehajtásában 1 év próbaidőre felfüggesztett, börtönben végrehajtandó - szabadságvesztésre ítélte azzal, hogy e büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon feltételes szabadságra bocsátható; a járművezetéstől eltiltást 1 év 6 hónapra súlyosította; pontosította a járművezetéstől eltiltás tartamába történő beszámításra vonatkozó rendelkezést - egyebekben pedig helybenhagyta.
- [4] **II.** A bíróság jogerős ügydöntő határozata (alapítélet) ellen a terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja illetőleg a Be. 373. § (1) bekezdés II.d) pontja alapján arra hivatkozással, hogy a másodfokú nyilvános ülés megtartására a terhelt és védő távollétében a perrendi szabályok megsértésével került sor.
- [5] A védő indítványa szerint a másodfokú bíróság nyilvános ülésére szóló terhelti idézőt a terhelt helyett egy magát meghatalmazottnak állító ismeretlen aláírású személy vette át, a védő pedig a nyilvános ülés megtartására vonatkozó értesítést csak a nyilvános ülés megtartását követően kapta meg. A másodfokú bíróság ennek ellenére a nyilvános ülést a terhelt és a védő távollétében megtartotta.
- [6] A másodfokú bíróság a nyilvános ülést nem tarthatta volna meg a terhelt nem szabályszerű idézése, továbbá a védő nem szabályszerű értesítése miatt, és azért sem, mert a büntetés súlyosítására irányuló ügyész fellebbezés alapján a büntetés súlyosítására is sor került.
- [7] A másodfokú bíróság a nyilvános ülésen meghozott ítéletében az elsőfokú ítéletben rögzített személyi részt úgy egészítette ki, hogy arra a terhelt előzetesen nem tehetett észrevételt. A terhelt szabálysértési büntetettségre vonatkozó tényállás-kiegészítés a határozatokat hozó szabálysértési hatóságok és határozatszámok megjelölésének hiányában megalapozatlan is. A védő mindezek alapján a másodfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását

indítványozta.

- [8] A Legfőbb Ügyészség a BF.842/2016/1. számú átiratában a védő felülvizsgálati indítványát alaptalannak, részben a törvényben kizártnak találta.
- [9] Kifejtette, hogy a felülvizsgálati eljárásban az alapügyben megállapított tényállás az irányadó, így a személyi rész megalapozatlansága sem vizsgálható. E részében az indítvány a törvényben kizárt.
- [10] Az indítvány a másodfokú nyilvános ülésnek a terhelt és a védő távollétében történt megtartását kifogásoló részében nem alapos.
- [11] A másodfokú bíróság tanácselnöke a nyilvános ülést kitűző 2. sorszámú végzésével mind a terheltet, mind a védőt megidézte, és idézésüket mindketten személyesen átvették 2016. március 8-án. A 2016. április 15-én tartott nyilvános ülésen szabályszerű idézésük ellenére sem a terhelt, sem a védő nem jelentek meg.
- [12] A Legfőbb Ügyészség kitért rá, hogy a terhelt személyiségzavara nem érte el a kóros elmeállapot szintjét (elsőfokú ítélet 2. oldal 2. bekezdés; másodfokú ítélet 3. oldal 1. bekezdés), s így védő részvétele az eljárásban nem volt kötelező. A meghatalmazott védő távollétében a nyilvános ülés megtartható volt annak megfontolásával is, hogy a Bkv. 21. számú büntető kollégiumi vélemény a meghatalmazott védő tárgyalásról eltávozása kapcsán is csak a védelem jogára való figyelmeztetést várja el a bíróságtól, amelynek elmaradása azonban legfeljebb relatív eljárási szabálysértés. Ekként, ha a szabályszerűen idézett meghatalmazott védő nem jelenik meg, a nyilvános ülés távollétében történő megtartása nem tekinthető abszolút eljárási szabálysértésnek. A nyilvános ülés megtartásának azért sem volt akadálya, mert a Be. 362. § (3) bekezdése alapján a nyilvános ülést a szabályszerűen megidézett vádlott távollétében is meg lehet tartani, s ha a nyilvános ülés eredményeként megállapítható, hogy a meghallgatása nem szükséges, a fellebbezés elbírálható. A szabálysértési adatokkal a tényállás személyi részének kiegészítése a szabálysértési nyilvántartás alapján nem igényelte a terhelt meghallgatását, így a fellebbezések elbírálhatóak voltak a terhelt és a védő távollétében egyaránt.
- [13] A Legfőbb Ügyészség nem észlelt ún. abszolút eljárási szabálysértést, ezért a megtámadott határozat tanácsülésen történő hatályában fenntartását indítványozta.
- [14] **III.** A felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [15] A bíróság jogerős ügyszámú határozatával szemben a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja, illetőleg a Be. 373. § (1) bekezdés II.d) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a részvétele a törvény értelmében kötelező.
- [16] A rendelkezésre álló iratok alapján a Kúria a következőket állapította meg.
- [17] 1. A másodfokú bíróság tanácselnöke a nyilvános ülést kitűző 2.

sorszámú végzésével mind a terheltet, mind a fellebbezési eljárásban meghatalmazott ... védőt megidézte. Idézésüket mindketten személyesen átvették 2016. március 8-án (lásd a 2. sorszámú végzéshez csatolt tértivevények).

- [18] A 2016. április 15-én tartott nyilvános ülésen sem a terhelt, sem a védő nem jelent meg - az 5. sorszámú jegyzőkönyvben rögzítettek szerint a szabályszerű idézésük ellenére.
- [19] Ezeket az adatokat tehát helytállóan rögzítette a Legfőbb Ügyészség. A védői indítvány eltérő állításai nem hitelesek. Amennyiben a terhelt személyesen veszi át a postai küldeményét, akkor közömbös, hogy az adott aláírás olvasható-e. A védő részére kézbesített idézéssel az egyébként szükséges értesítés is kézbesítettnek tekintendő.
- [20] 2. A Be. 361. § (3) bekezdése előírja, hogy a másodfokú bíróság a szabadlábon lévő terheltet, valamint kötelező védelem esetén a védőt a nyilvános ülésre idézi. A Kúria - ebben is egyezően a Legfőbb Ügyészség álláspontjával - rámutat arra, hogy a védő részvétele az eljárásban nem volt kötelező, miután a terhelt személyiségzavara nem érte el a kóros elmeállapot szintjét (elsőfokú ítélet 2. oldal 2. bekezdés; másodfokú ítélet 3. oldal 1. bekezdés).
- [21] A büntetőeljárásban védő részvétele kötelező, ha a terhelt a beszámítási képességére tekintet nélkül kóros elmeállapotú [Be. 46. § c) pont]. A törvény tehát csak akkor teszi kötelezővé a védő részvételét, amennyiben a személyiségzavar (vagy más hasonló állapot) már kóros elmeállapotnak minősül. Ebben az esetben a kóros elmeállapotnak a terhelt beszámítási képességére gyakorolt hatása közömbös, a védelem a törvény parancsa folytán kötelezővé válik. Ellenben a kóros elmeállapot szintjét el nem érő személyiségzavar (vagy más hasonló állapot) esetében fogalmilag kizárt annak a terhelt beszámítási képességére való bármiféle kivetítése, még negatív formában is. Következésképpen - miként a jelen esetben - a törvény nem teszi kötelezővé a terhelt védelmét.
- [22] Mindennek háttérében nyilvánvalóan az áll, hogy a hatályos büntető törvény nem jelöli meg a kóros elmeállapot egyetlen formáját sem [Btk. 17. § (1) bekezdés]. Ez egyértelmű szakítás a korábbi legalább példázó felsorolást adó szabályozással: utoljára az 1978. évi IV. törvény 24. § (1) bekezdése azáltal, hogy az „így különösen” kitétellel az elmeműködés kóros állapotán belül megjelölte az elmebetegséget, a gyengeelméjűséget, a szellemi leépülést, a tudatzavart és a személyiségzavart. A személyiségzavar bevett, automatikusan kötelező védelmet keletkeztető eljárásjogi kezelése az új büntető törvény hatálybalépése óta nem tartható.
- [23] A kóros elmeállapot szintje alatti személyiségzavar esetében mégis körültekintést érdemel a védő kirendelésének a megfontolása [Be. 47. § (1) bekezdés], már csak arra is tekintettel, hogy a periféria közelében álló személyiségzavar megítélése egy esetleges újabb szakértés keretében vitássá tehető.
- [24] 3. A nem kötelező védelem folytán a védőt nem idézni, hanem

értesíteni kellett volna a másodfokú nyilvános ülésről. A téves idézés következtében az válhat kérdésessé, hogy nem kötelező védelem esetén a szabályszerűen értesítettnek tekintendő meghatalmazott védő távollétében a másodfokú nyilvános ülés megtartható-e.

- [25] A Kúria határozott véleménye szerint: megtartható. A Legfőbb Ügyészség által utalt 21. BKv számú büntető kollégiumi állásfoglalás kizárólag a jelenlévő terheltet érintően tartja szükségesnek a védelem jogáról való tájékoztatást, vagyis a tájékoztatás indokoltsága nem vonatkoztatható arra az adott helyzetre, amikor maga a terhelt is elmulasztotta a nyilvános ülésen való megjelenést. Ekkor ugyanis fogalmi képtelenség a terhelt tájékoztatása a védelem jogáról. Ugyanez a helyzet a másodfokú tárgyalás kapcsán is.
- [26] 4. A Kúria a másodfokú nyilvános ülés jelen ügybeli megtarthatóságára nézve is a Legfőbb Ügyészség álláspontjával értett egyet.
- [27] A másodfokú bíróság eljárásában a nyilvános ülésre - miként a tárgyalásra [Be. 364. § (1) bekezdés 1. mondat 1. fordulat] - a szabadlábon lévő terheltet „idézni kell” [Be. 361. § (3) bekezdés 1. fordulat].
- [28] Az idézés rendeltetése az, hogy biztosítsa a terhelt részvételét a másodfokú bíróság nyilvános ülésén (tárgyaláson), ahol az őt megillető jogokat gyakorolhatja. A bírósági eljárás általános szabálya (Be. XI. fejezet) szerint, ha a büntetőeljárási törvény másképp nem rendelkezik, a tárgyalás a terhelt nélkül nem tartható meg [Be. 240. § (3) bekezdés 2. fordulat]. A nyilvános ülésre az e törvényben megállapított eltérésekkel a tárgyalásra vonatkozó rendelkezések az irányadók [Be. 234. § (3) bekezdés].
- [29] A másodfokú eljárásban a tárgyalásra és a nyilvános ülésre nem azonos szabályok érvényesülnek. A vádlott távollétében a tárgyalás megtartható, ha a vádlott előzetesen bejelentette, hogy azon nem kíván részt venni, illetőleg a vádlott terhére nem jelentettek be fellebbezést [Be. 365. § (1) bekezdés]. Ettől eltér a nyilvános ülésre vonatkozó speciális szabály: a nyilvános ülést a szabályszerűen megidézett vádlott távollétében is meg lehet tartani, s ha a nyilvános ülés eredményeként megállapítható, hogy a meghallgatása nem szükséges, a fellebbezés elbírálható [Be. 362. § (3) bekezdés].
- [30] Az 1. BK vélemény C) részének a Be. 360-365. §-ához kapcsolódó 10. pont c) pontja egyértelműen kimondta, hogy a másodfokú nyilvános ülés - szemben a másodfokú tárgyalásra és harmadfokú nyilvános ülésre vonatkozó szigorúbb szabályozással [Be. 365. § (1) bek., 394. § (2) bek.] - a szabályszerűen megidézett szabadlábon levő vádlott távollétében is megtartható, függetlenül attól, hogy előzetesen bejelentette-e, hogy a nyilvános ülésen nem kíván részt venni, vagy jelentettek be a terhére fellebbezést. Ugyanezt az álláspontot képviselik a BH 2016.137., a BH 2016.59.I., a BH 2014.207.II., a BH 2013.333.II. számú döntések is.

- [31] A másodfokú bíróság a nyilvános ülést törvényesen tartotta meg a szabályszerűen megidézett terhelt távollétében. Egyébként - szabályszerű idézés mellett - a távollét oka közömbös, mert a nyilvános ülés elmulasztása miatt nincs helye igazolásnak [Be. 362. § (4) bekezdés].
- [32] Ami végül a védő fennmaradó kifogását illeti. A terhelt a távollétével önmagát fosztotta meg attól a lehetőségtől, hogy a szabálysértési büntetettségére észrevételt tehessen. A tényállás vonatkozó kiegészítése pedig a másodfokú eljárásban beszerzett szabálysértési hivatalos adatközlés adatain alapul, annak egyszerű átvétele, és az átvett részekben helytálló (lásd. a 2. és 5. sorszámú iratok között). A közokiratból merítéshez pedig szükségtelen volt a terhelt megnyilatkoztatása. A másodfokú bíróság a Be. 361. § (2) bekezdés a) pontjának megfelelően járt el, hiszen megállapíthatja a hiánytalan, illetőleg a helyes tényállást, ha az az iratok tartalma alapján lehetséges.

Az indítvány elvi tartalma

- [33] A másodfokú nyilvános ülésre a terhelt idézése és a meghatalmazott védő értesítése nem volt szabályszerű, így annak a távollétükben megtartása törvénytörtő volt.

A döntés elvi tartalma

- [34] I. A kóros elmeállapot szintjét el nem érő személyiségzavar (vagy más hasonló állapot) nem teszi kötelezővé a terhelt védelmét.
- II. Nem kötelező védelem esetén a szabályszerűen értesített meghatalmazott védő távollétében a másodfokú nyilvános ülés (tárgyalás) megtartható. Amennyiben a terhelt jelen van, tájékoztatni kell a védelem jogáról. Amennyiben a terhelt sincs jelen, a tájékoztatása szóba sem kerülhet, s a másodfokú nyilvános ülés megtartható.
- III. A másodfokú nyilvános ülés a szabályszerűen megidézett szabadlábon levő terhelt távollétében is megtartható, függetlenül attól, hogy előzetesen bejelentette-e, hogy a nyilvános ülésen nem kíván részt venni, vagy jelentettek be a terhére fellebbezést.

Záró rész

- [35] A kifejtettek alapján a Kúria - a Be. 424. § (1) bekezdés 1. fordulata alapján tanácsülésen, a Be. 420. § (1) bekezdés 1. mondat 1. fordulata szerinti összetételben eljárva - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot - a Be. 426. § alapján - hatályában fenntartotta.
- [36] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. § (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2016. október 13.

. Molnár Gábor Miklós s.k. a tanács elnöke, Dr. Feleky István s.k.
előadó bíró, Dr. Tóth Györgyi s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
Lévai Viktória
tisztviselő